

KOMMUNIKATIV AKTIVITET OCH DELAKTIGHET HOS BARN MED UTTALSSVÅRIGHETER

Parivash Ranjbar, Audiologiskt forskningscentrum, Thomas Strandberg
och Cecilia Nakeva von Mentzer, Örebro universitet

Uttalssvårigheter är den vanligaste kommunikationssvårigheten hos förskolebarn. Att många av dem har ett begränsat arbetsminne och en påverkan på läs- och skrivinläringen är välbelagt. Däremot är kunskapen begränsad om hur kommunikationen fungerar och få studier har undersökt hur olika miljöer påverkar taldelaktighet eller hur barnet självt upplever sin situation.

Syftet med studien är att belysa barnets, vårdnadshavarens, pedagogens/nära anhörigs erfarenheter av hur kommunikationen fungerar för barn med uttalssvårigheter. Vi ville undersöka *om* och i sådana fall *hur* uttalssvårigheter påverkar barnens aktivitet och känsla av delaktighet i vardagen, i hemmet och på för(skolan).

I studien deltog 12 personer; 4 barn, 4 vårdnadshavare, 2 pedagoger och 2 nära anhöriga. Barnen var i åldrarna 4.8 till 7.8 år. Könsfördelningen var jämn bland barnen och vårdnadshavarna men bland pedagogerna/nära anhöriga deltog enbart kvinnor. Taltester, enkäter om kommunikativt beteende och intervjuer utifrån ett fastställt frågeformulär utgjorde materialet. Intervjuerna spelades in, transkriberades och analyserades utifrån ett fenomenologiskt perspektiv där kluster av tema identifierades och kopplades samman med nyckelord och citat. Preliminära resultat visar att kontrasten i barnets taldelaktighet mellan hem och för(skola) var stor. Något barn ville inte gå till förskolan pga. känslan av utanförskap:

”Det har varit som två olika världar på förskolan jämte mot hemma. Jätte stor skillnad. Det har gjort att han vill ju helst vara hemma då när det varit så här att han har varit helt ensam.”

Flera vårdnadshavare betonade vikten av att se tiden an och att arbeta för att begränsa effekten av uttalssvårigheterna:

”Ja, just dom här ljuden har mitt barn svårt men jag vet att det inte är ovanligt för den här åldern. Och sen har jag tänkt det kanske har delvis med att man växer till”

”som sagt det är ju mycket bättre nu...å jag tycker att dom har gjort jättebra att dom har liksom styrkt henne...jag tror att hon... de har påverkat hennes...självkänsla...på det sättet att hon... kanske har blivit lite mera blyg eller lite mer tillbakadragen förut då...”